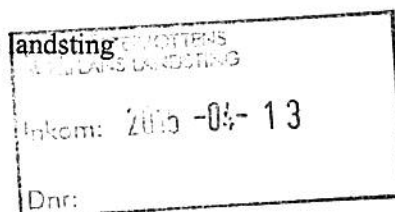

Avdelningen för regler och behörighet
Jessica Storm
jessica.storm@socialstyrelsen.se

Västerbottens läns
Landstingshuset
Köksvägen 11
901 89 Umeå

Med anledning av skrivelse från Västerbottens läns landstings nämnder för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen, Skellefteå- och Norsjöområdet samt Södra Lappland

Tack för era synpunkter.

Socialstyrelsen ansvarar bland annat för föreskrifter och allmänna råd samt kunskapsutveckling och kunskapsförmedling inom hälso- och sjukvård.

Nationella riktlinjer

Socialstyrelsen kan inte ta fram nationella riktlinjer för en standardiserad hälsoundersökning.

De nationella riktlinjer som Socialstyrelsen tar fram är ett stöd för dem som fattar beslut om hur resurserna ska fördelas inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Målet med riktlinjerna är att bidra till att patienten och klienter får en god vård och socialtjänst. Riktlinjerna är ett stöd för beslutsfattarna så att de kan fördela resurserna efter befolkningens behov och så att de gör största möjliga nytta. Därför baserar Socialstyrelsen beslutet att göra riktlinjer på att det finns ett stort behov av vägledning i vården och socialtjänsten. Riktlinjerna, som är framtagna utifrån aktuell forskning och beprövad erfarenhet, visar på nyttan med olika åtgärder. Socialstyrelsens nationella riktlinjer är rekommendationer som bygger på kunskapsläget vid den tidpunkt de har tagits fram. De utgör vägledning för vårdgivare och är inte bindande uttalanden. När Socialstyrelsen väljer riktlinjeområde inom hälso- och sjukvården är ett kriterium att området ska omfatta en stor grupp med en svår kronisk sjukdom som tar omfattande samhällsresurser i anspråk. (Informationen i detta stycke och mer information om de nationella riktlinjerna finns att läsa på Socialstyrelsens hemsida under "Nationella riktlinjer" → "Om nationella riktlinjer" → "Så tar vi fram riktlinjerna").

Föreskrifter

Socialstyrelsen får i vissa fall utfärda föreskrifter inom bl.a. hälso- och sjukvårdsområdet. Föreskrifterna är bindande.

För att Socialstyrelsen ska få utfärda föreskrifter krävs dock att det finns ett bemyndigande från riksdagen och/eller regeringen. Statsmakterna strävar efter att begränsa regelgivningen. Även om ett bemyndigande i sig ger utrymme för föreskrifter av olika slag, måste utgångspunkten vara att ett bemyndigande ska användas med urskillning och återhållsamhet. Författningsgivning ska begränsas till sådana föreskrifter som verkligen behövs. Många och detaljrika föreskrifter kan innebära en fara. Om reglerna blir många och komplicerade kan de bli svårare att tillämpa. Man riskerar också att de i onödan fördyrar verksamheten hos staten, kommunerna, företagen och enskilda. Det är olämpligt att i detalj reglera hur något ska göras. Inte sällan räcker det med att man genom en mer allmänt hållen regel anger vad som ska göras. (Informationen i detta stycke finns att läsa i Ds 1998:43 s. 1-3, 21 och 41-46).

Socialstyrelsen har bemyndigande att utfärda föreskrifter om bl.a. asylsökandes hälsoundersökning och har även utfärdat föreskrifter på området. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:11) om hälsoundersökning av asylsökande m.fl. Av 6 § SOSFS 2011:11 framgår att hälsoundersökningen ska innefatta ett samtal om den undersöktes hälsa med avseende på tidigare och nuvarande fysiska och psykiska hälsotillstånd. En del av samtalet ska avse hur hälsotillståndet kan vara påverkat av den undersöktes psykosociala situation eller av traumatiska upplevelser. Samtalet ska även innehålla frågor om den undersöktes vaccinationsstatus, exponering för smittrisk samt de övriga uppgifter som kan behövas från smittskyddssynpunkt. Frågorna ska ställas med utgångspunkt i den epidemiologiska situationen på de platser där den undersökte har vistats före ankomsten till Sverige. Som en del i hälsoundersökningen ska kroppsundersökning och provtagning göras, baserade på de behov som har framkommit vid samtalet. Av 7 § framgår att vid hälsoundersökningen av ett barn ska samtalet även innefatta hur barnet påverkas av vårdnadshavarnas och andra familjemedlemmars hälsa. Ett samtal med ett barn ska anpassas till barnets ålder och mognad. Av 9 § framgår att den undersökte ska remitteras till en annan vårdgivare, om vårdgivaren upptäcker men inte kan tillgodose behov av vård som den undersökte ska erbjudas.

Med beaktande av vad som ovan sagts angående att det är olämpligt med för stor detaljreglering i föreskrifter är det tveksamt om era önskemål skulle kunna tillgodoses genom en ändring av SOSFS 2011:11. Någon översyn av föreskriften är i dagsläget inte heller inplanerad men vi kommer att ta med oss era synpunkter inför nästa översyn.

Den ersättning som Migrationsverket betalar ut styrs av förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Mig veterligen har Socialstyrelsen inte möjlighet att utfärda föreskrifter som rör denna förordning.

Resultatet av hälsoundersökningen

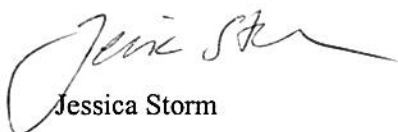
Patientdatalagen (2008:355), PDL, innehåller en samlad reglering av informationshantering inom hälso- och sjukvården. I 3 kap. PDL finns de bestämmelser som rör skyldigheten att föra patientjournal. Av 6 kap. PDL framgår vilka möjligheter det finns till sammanhållen journalföring.

Sammanhållen journalföring innebär en möjlighet för vårdgivare att, under förutsättning att bestämmelserna i patientdatalagen följs, ha direktåtkomst till personuppgifter som hanteras av andra vårdgivare för ändamål som rör vårddokumentation. Utan att ha gjort någon fördjupad utredning av frågan är min bedömning att Socialstyrelsen inte har möjlighet att skriva föreskrifter som utvidgar vårdgivarnas möjlighet till sammanhållen journalföring.

Övrigt

Jag vill passa på och informera om att det har pågått olika projekt rörande hälsoundersökningar bl.a. "Förbättrad struktur och samordning kring hälsoundersökningar av asylsökande" som mot slutet leddes av Folkhälsomyndigheten. Inom det projektet togs "Vägledning inför hälsoundersökningar för migranter – Möten om hälsa" fram. Vidare har Adlongruppen, en grupp bestående av medlemmar från tre landsting och fem regioner, haft projektet "Förbättrade hälsoundersökningar för migranter" (MIG-projektet). Ni hittar länkar till rapporten Möten om hälsa och till Adlon-gruppen på Socialstyrelsens hemsida under "Hälsoundersökning, asylsökande". Där finns även Socialstyrelsen webbaserade vägledning som stöd för hälso- och sjukvårdens och socialomsorgens insatser för migranter. Barnläkarföreningen uppmärksammar asylsökande barn i ett avsnitt i Rikshandboken, länk finns på Socialstyrelsens hemsida under "Asylsökande, vård och omsorg" → "Hälsoundersökning" → "Kroppundersökning". På Socialstyrelsens hemsida finns även information om vilken hälso-, sjuk- och tandvård som landsting enligt lag är skyldiga att erbjuda asylsökande och vissa personer utan uppehållstillstånd. Informationen återfinns under "Asylsökande, vård och omsorg" → "Hälso- och sjukvård och tandvård" → "Vilken vård ska erbjudas?". Går man därifrån vidare till fliken "Vård som inte kan anstå" hittar man bl.a. en länk till en rapport som Socialstyrelsen tagit fram på uppdrag av dåvarande regeringen "Vård för papperslösa – vård som inte kan anstå, dokumentation och identifiering vid vård till personer som visats i landet utan tillstånd".

Med vänlig hälsning

Jessica Storm